

Skadeforsikring i Norge 2013: Mye vann og brann

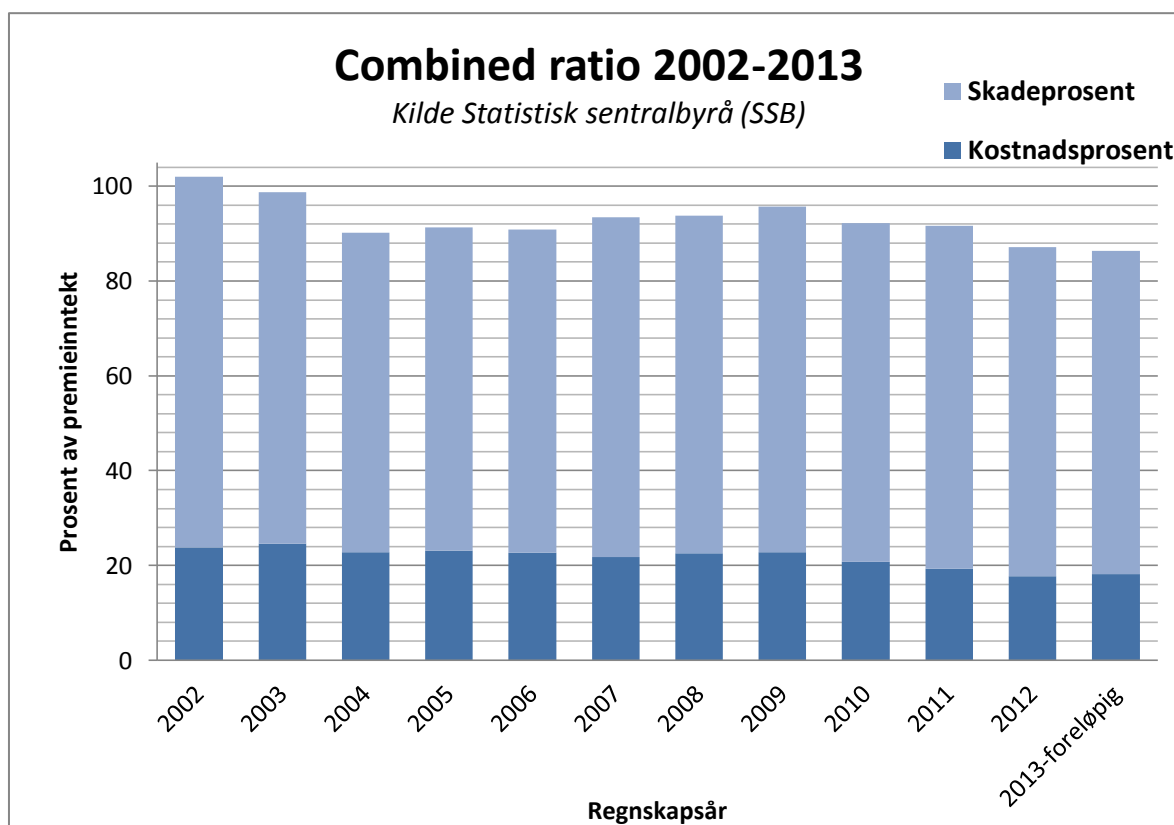
Foreløpig resultat i norske skadeforsikringselskaper viser et samlet overskudd på 13,9 milliarder kroner før skattekostnad for 2013. Dette er en resultatforverring på 1,1 milliarder kr i forhold til 2012. Hovedårsaken er noe flere skader og kostnader. I 2012 var det få branner og få naturskader, samtidig som premieveksten var høyere enn i 2013. Likevel må det forsikringstekniske resultatet anses som godt. Dette skyldes at forsikringsselskapene fortsatt har fokus på effektiv drift.

Resultater i skadeforsikring								
<i>Tall i millioner NOK</i>								
År	2013*	2012	2011	2010	2009	2008	2007	
RESULTATTALL								
Bruttopremie	71 500	68 023	62 453	59 407	58 852	57 589	52 955	
Opptjent premie f.e.r.	59 594	57 514	54 580	52 320	50 500	49 348	44 665	
Påløpne erstatn.f.e.r.	40 628	39 906	39 522	37 351	36 816	35 121	32 035	
Nettofinansinntekter	4 826	4 971	4 822	7 721	8 950	-285	5 484	
Netto driftskostnader	10 855	10 191	10 519	10 867	11 529	11 146	9 708	
Resultat av ordinær virksomhet	13 902	15 020	6 708	10 579	9 671	1 907	4 035	
BALANSETALL								
Premie og erstatningsavsetn.	96 530	92 162	90 649	83 940	80 199	77 821	75 110	
Sikkerhetsavsetninger	32 115	29 358	28 779	27 371	26 256	24 813	26 928	
Andre skattefrie avsetn.**)						12 461	9 315	
Egenkapital	52 128	48 901	42 991	50 473	43 618	27 643	30 519	
NØKKELTALL								
Skadeprosent f.e.r.	68,2	69,4	72,4	71,4	72,9	71,2	71,7	
Kostnadsprosent f.e.r.	18,2	17,7	19,3	20,8	22,8	22,6	21,7	
Resultatgrad	23,3	26,1	12,3	20,2	19,2	3,9	9,0	
Soliditetsgrad	141,4	136,1	131,5	148,8	138,4	131,5	149,5	
Reservegrad	162,0	160,2	166,1	160,4	158,8	157,7	168,2	
FORVALTNINGSKAPITAL	213 736	202 988	192 992	190 069	180 518	175 497	166 719	
* Foreløpige tall								
** Inngår som en del av egenkapital fra 2009								
Kilde: Statistisk sentralbyrå (SSB)								

Resultatgraden (resultatet av ordinær drift i forhold til premieinntekten) ble redusert i 2013 hovedsakelig som følge av høyere erstatninger og noe lavere premievekst, samt at driftskostnadene økte svakt. Netto finansinntektene ble redusert med 3 prosent fra 2012. Resultatet av ordinær virksomhet ble likevel svært bra.

Soliditetsgraden (egenkapital, sikkerhetsavsetninger og skattefrie avsetninger i forhold til premieinntekten) økte fra året før. Egenkapitalen i 2013 økte fra 49 milliarder i 2012 til 52 milliarder kr.

Premieinntektene økte med 4 prosent fra året før, mens erstatningskostnadene økte med 2 prosent, noe som gir noe lavere skadeprosent, fra 69,4 i 2012 til 68,2 i 2013. Samtidig har kostnadsprosenten (kostnader i forhold til premieinntekt) økt fra 17,7 i 2012 til 18,2 i 2013; etter mange år med redusert kostnadsprosent. Det vil si at for hver premiekroner inn i 2013, gikk drøyt 86 øre ut til erstatninger og driftskostnader. Figuren nedenfor viser utviklingen fra 2002 til 2013.

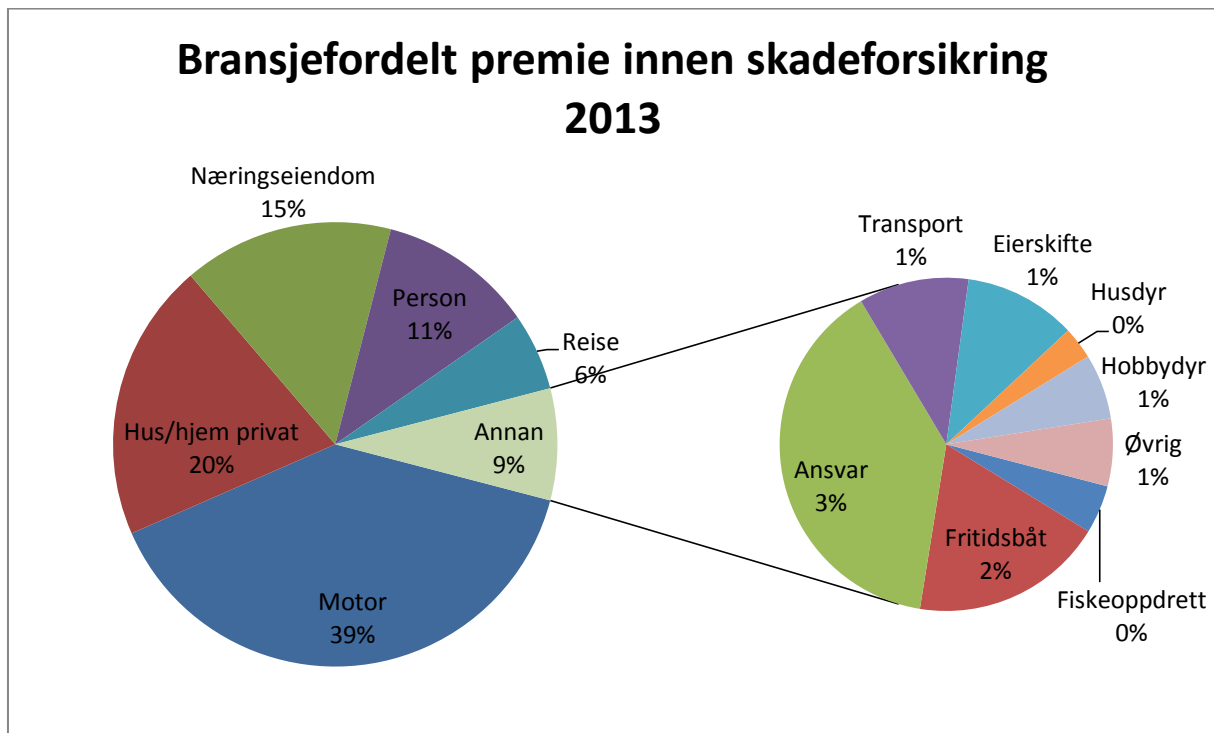

Utvikling i kostnadsprosent

I 2004 utgjorde netto driftskostnader nesten 23 prosent av premien. I en tiårsperiode har kostnadsprosenten blitt redusert ved at selskapene har gjennomført ulike tiltak for effektivisering av driften. Kostnadene innen skadeforsikring totalt utgjør nå rundt 18 prosent av premien. Riktignok er noen av elementene som inngår i driftskostnaden omdefinert til erstatningskostnader siden den gang, men likevel er storparten av driftskostnadselementene de samme.

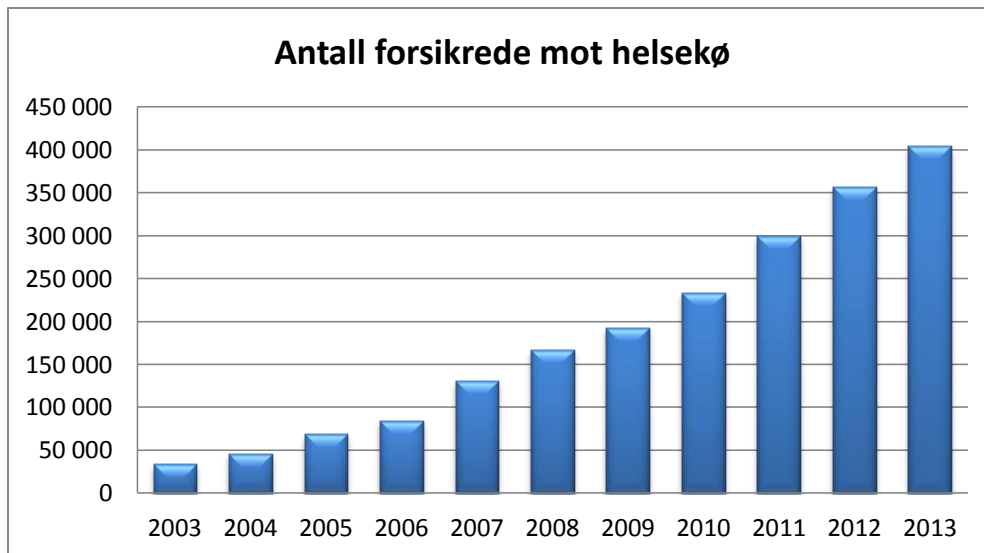
Som en illustrasjon kan en si at dersom kostnadsprosenten i 2013 hadde vært som i 2004 på 23 prosent, ville dette betydd nesten 2,7 milliarder kroner høyere kostnader enn det de virkelig var i 2013. Premienivået i forsikring i samme periode har vist en svakere økning enn den generelle prisvekst på grunn av sterk konkurranse.

Premieinntektene fordelt på hovedbransjer

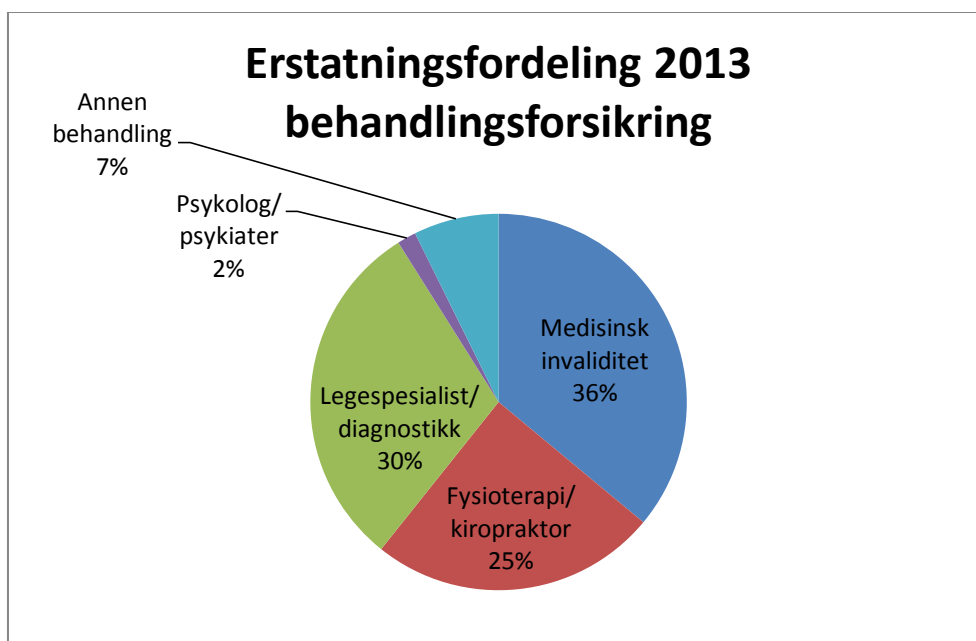
Skadeforsikringsselskapene har hovedtyngden av premieinntekten fra motorvognforsikringer med 39 prosent. Motorvognforsikringer omfatter alle typer kjøretøy slik som personbiler, lastebiler, busser og motorsykler. Personrelaterte skadeforsikringsprodukter står for 11 prosent av premieinntektene, og disse fordeler seg på den lovpålagte yrkesskadeforsikringen og utover lov om yrkesskade, ulykkesforsikringer, barneforsikring, kritisk sykdom og behandlingsforsikring.

I de seneste årene har barneforsikringer, forsikringer av kritisk sykdom og behandlingsforsikringer vært et økende markedsområde. I 2013 har 400 000 personer forsikret seg mot helsekø, mens det i 2003 bare var 34 000 personer som hadde denne forsikringsdekningen. Det er bedriftene som hovedsakelig tegner en slik behandlingsforsikring for sine ansatte. Tidligere var det ofte bare spesielle nøkkelpersoner i bedriftene som ble forsikret, mens det nå er vanlig at alle ansatte er dekket.

Hva dekker behandlingsforsikring av skader?

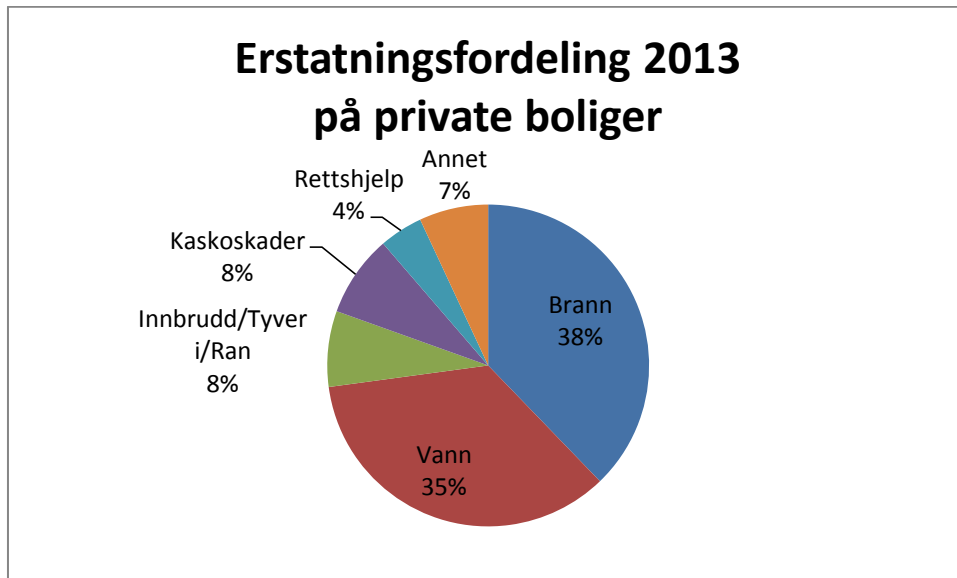
Det kan være noe varierende skadetyper som dekkes fra ett forsikringselskap til et annet, men hovedsakelig er det medisinsk invaliditet, samt diagnostikk og fysioterapi/kiropraktor som står for den største andelen av erstatningskostnadene. Denne formen for forsikring kan i noen grad sies å fylle ut det offentlige helsevesenet for lidelser som er mer å betrakte som slitasjeskader. Mange kan oppleve lengre perioder med sykefravær som følge av problemer med rygg, nakke, skuldre og lignende, og med dertil hørende sykefravær. Behandlingsforsikringen garanterer for rask behandling ved et privat sykehus i Norge eller i utlandet.

Økte skader på private boliger

For hver premiekroner som kom inn i 2013 ble rundt 66 øre betalt til forsikringstakerne som hadde skade, mot 62 øre i 2012. Den økte skadeprosenten i 2013 skyldes at erstatning etter brann og vann var høyere enn året før.

Hvordan fordeles erstatningene på boliger?

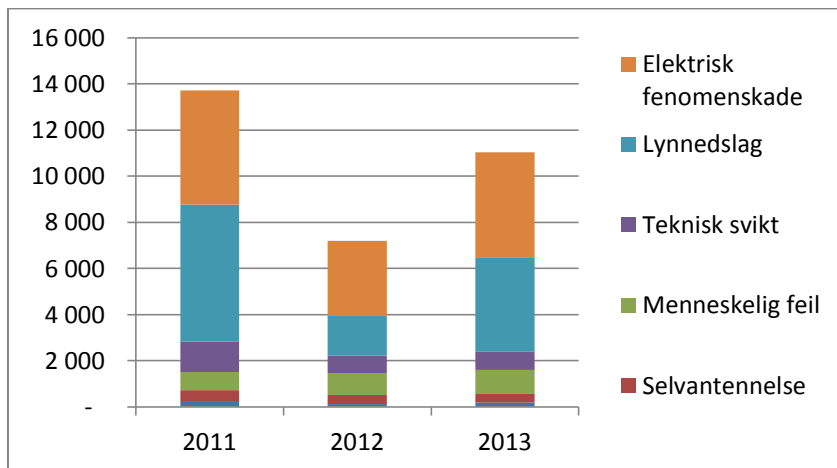

Økt antall branner

Antall branner på private boliger i 2013 var over 30 prosent flere enn i 2012 og brannerstatningene var 12 prosent høyere og utgjorde nesten 2,5 milliarder kr.

Hvor ofte skjer det brann i private boliger? Av 1000 forsikrede boliger er det 7 til 8 som får en brannskade i løpet av et år, men det er ikke alltid konsekvensen er så stor av en brann. Hvis det har vært mange lynnedslag i et område kan det oppstå mange branntilløp, men ofte er slike skader relativt små i omfang og konsekvens. I 2013 var det rundt 4000 lynnedslag som ble meldt som en skade, mot bare 1700 i 2012. I enkelte år har det vært meldt opp mot 8000 skader etter lynnedslag. Mange av slike skader er "kalde" siden det bare blir skade på elektrisk anlegg og lignende, uten at ilden kommer løs.

Hvilken brannårsak har vært mest vanlig de siste tre årene?

Som en ser av figuren over er elektrisk fenomenskade den vanligste årsaken til at brann oppstår. En ser også at antall forsikringsmeldte lynnedslag i 2013 var færre enn i 2012, mens det i 2011 var noe flere.

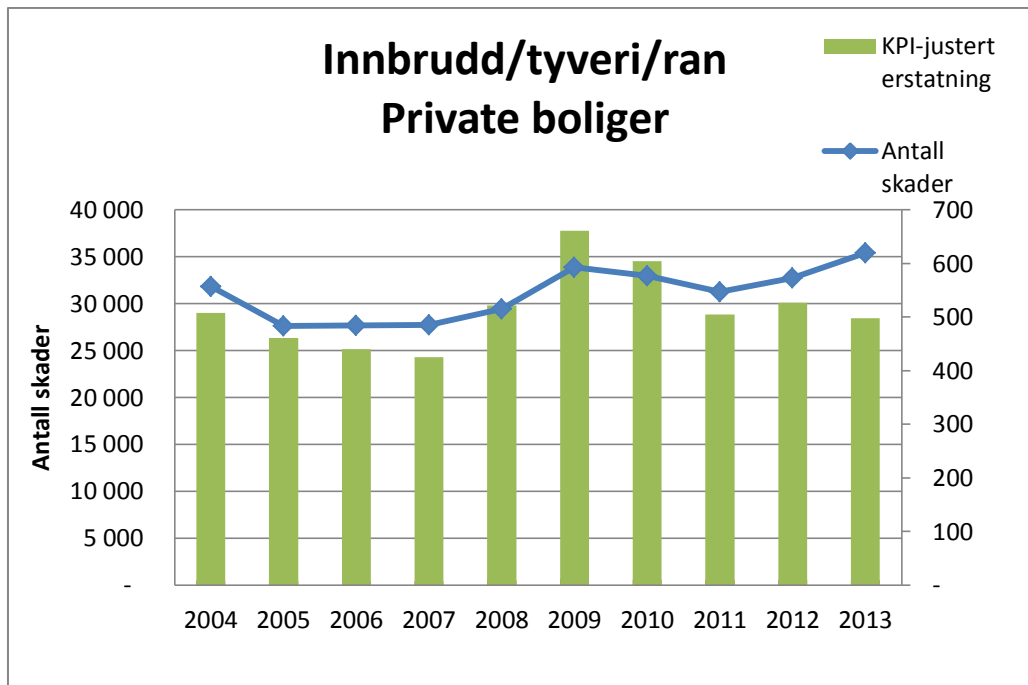
Mye nedbør første halvår ga økte vannskader i 2013

Særlig på vinteren og forsommeren i 2013 var det mye nedbør, noe som også ga flom på Østlandet og særlig i Gudbrandsdalen. Flomskadene er definert som naturskade og dekkes under Norsk naturskadepool, mens vanninntrengning hvor det ikke er definert som en flom (overflatevann, tilbakeslag og lignende), vil være dekket som en ordinær vannskade.

Erstatninger etter vannskader i private boliger utgjorde nesten 2,3 milliarder kr i 2013, mot 2,0 milliarder kr i 2012, mens det i "toppåret" 2010 ble erstattet vannskader for drøyt 2,7 milliarder kr og 2010 var det første året hvor vannskadeerstatningen oversteg erstatningen etter brann på private boliger. Av de totale vannskadene i 2013 på 2,3 milliarder kr, kan vi si at 930 millioner kr skyldtes "været", og da i form at tilbakeslag, stopp i avløpet og annen vanninntrenging utenfra. Flomskadene under Norsk naturskadepool var til sammenligning på rundt 400 millioner kr i 2013. I de seneste årene kan det se ut til at det kommer mer ekstremnedbør som gir store lokale skader og hvor avløpsrør ikke er dimensjonert for slike nedbørsmengder. I Finans Norge forsøker vi å kartlegge slike skader i et pilotprosjekt i samarbeid med noen kommuner. Om data fra forsikring kan gi kommuner og andre offentlige myndigheter bedre grunnlag for prioritering av tiltak som kan forebygge slike skader.

Økt antall tyveri og innbrudd i og fra private boliger

I figuren nedenfor vises utviklingen fra 2004 fram til 2013 i antall og erstatning etter tyveri, innbrudd og ran (antall hus, hjem/innbo og hytte). Som en ser av figuren har antallet variert over tid, med et foreløpig bunnår i 2011, mens det i 2012 og 2013 igjen økte noe. I 2013 var det stor økning av sykkeltyverier og det er stadig dyrere sykler som blir stjålet. Sykkeltyveriene inngår i figuren nedenfor.

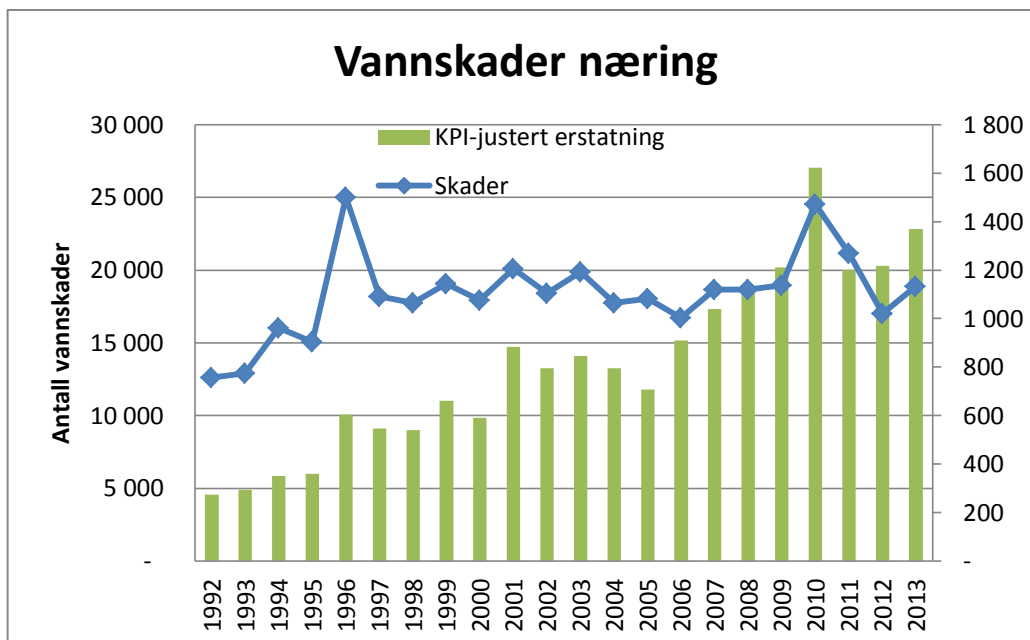

Skadeprosent på næringsbygg normalisert

I 2012 utgjorde erstatningene rundt 63 prosent av premieinntekten (brutto for eventuell reassurans) på næringsforsikringer, mens skadeprosenten i 2013 økte noe til rundt 65 prosent. I stor grad skyldes forverringen at det var noe mer skader etter brann og vann i 2013 enn i 2012, men i begge årene var det heldigvis få storskader. Erstatning etter brann i næringsbygg var på 2,3 milliarder kr i 2013 mot 2,2 milliarder kr i 2012. Erstatning etter vannskader økte fra 1,2 milliarder til nesten 1,4 milliarder kr fra 2012 til 2013.

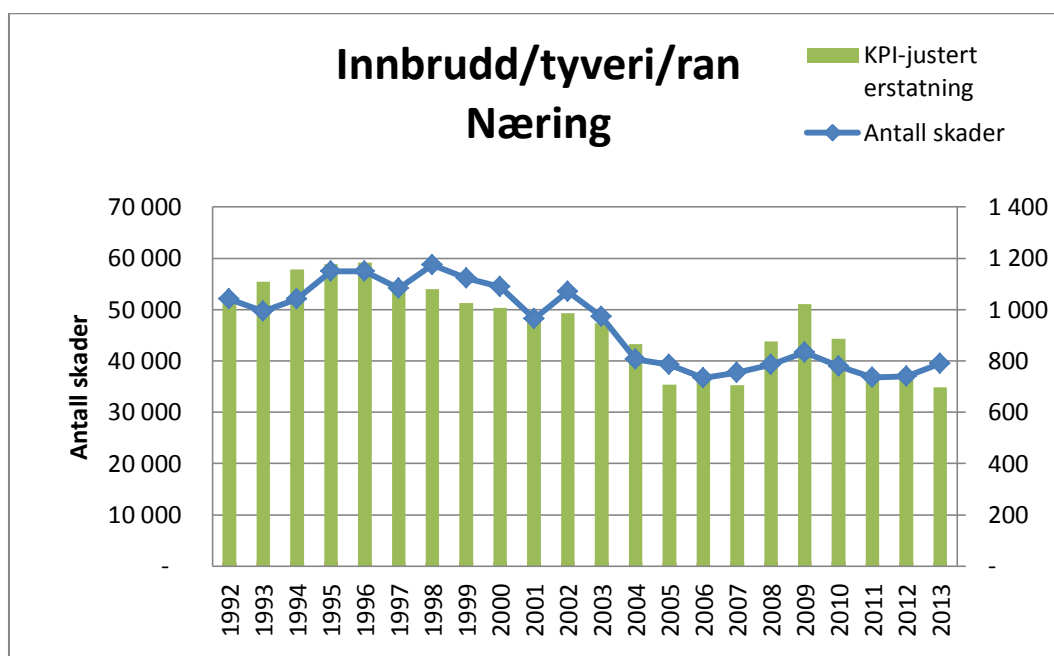
Vannskadeutviklingen på næringsbygg

I figur nedenfor vises vannskadeutviklingen på næringsbygg. Det er viktig å merke seg at næringsbygg i denne sammenhengen også inkluderer bygninger og driftsløse innen landbruket. Det har vært en stor økning i erstatningene etter vannskader i perioden fra 1992 og fram til i dag. Som beskrevet i avsnittet om private boliger, er det også "værrelaterte" skader innen næring som øker mye.

Flere innbrudd og tyveri med lavere erstatning

På næringsrelaterte forsikringsprodukter er det noe flere innbrudd, tyveri og ran i 2013 enn i 2012, mens erstatningene er redusert. Dette kan ha sammenheng med bedre sikring av næringslokaler og litt tilfeldighet knyttet til hva som blir stjålet. Se figuren nedenfor med utvikling helt fra 1992.

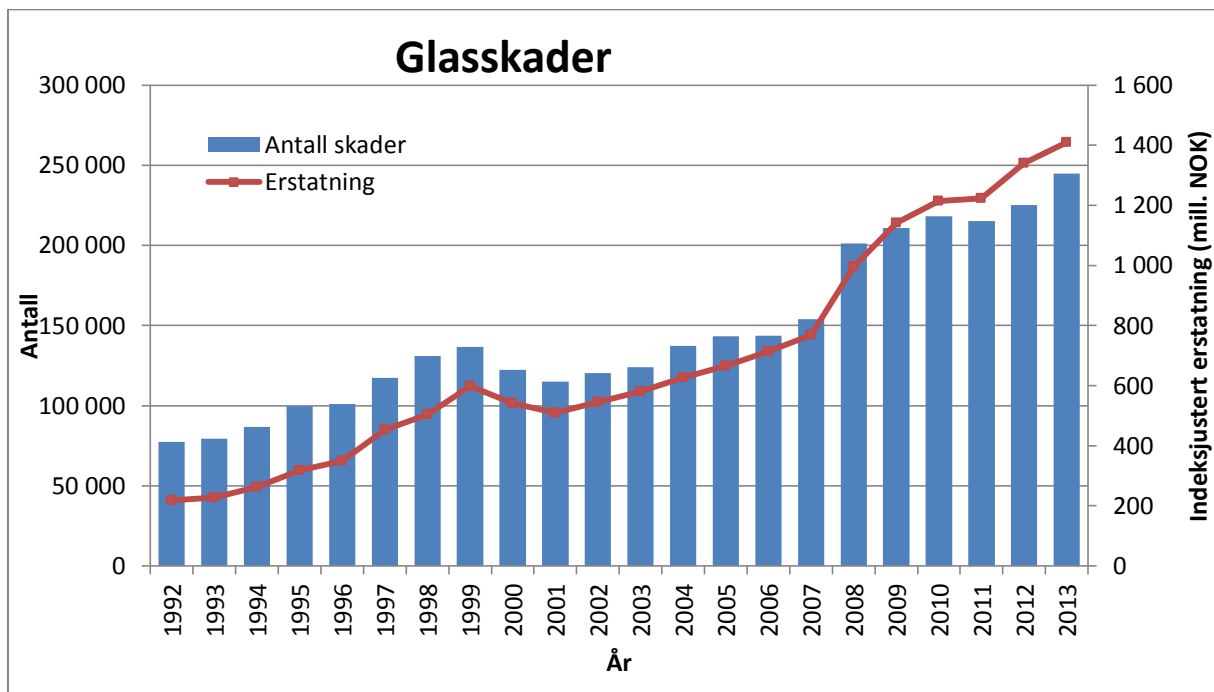
Stabilt resultat på motorvogn

De samlede erstatningene i 2013 økte omtrent like mye som premien, med rundt 4,5 prosent. I 2013 ble det erstattet 780 000 skadede kjøretøy med til sammen 12,5 milliarder kr. Den største prosentvise erstatningsøkningen var det på kaskoskadene, noe som har sammenheng med både værforholdene og det faktum at det er flere kaskoforsikrede biler. Skadefrekvensen (antall motorvognskader i forhold til antall

forsikrede kjøretøy) var på 21 prosent i løpet av 2013 for alle typer av kjøretøy, en liten forverring fra året før.

Økende glasskader

I løpet av de siste 10 årene har antall glasskader nesten fordoblet seg og indeksregulert erstatning har økt med 125 prosent. Årsaken kan være å finne i økt trafikk tetthet og flere biler med "grove" dekk som gir steinsprutskader. I tillegg at det er flere biler med kostbare og store frontruter. Av figuren nedenfor ser en at erstatningen i 2013 var på nesten 1,4 milliarder kroner. I gjennomsnitt ble en glassrute erstattet med nesten 5 800 kroner.

Stor reduksjon av biltyverier

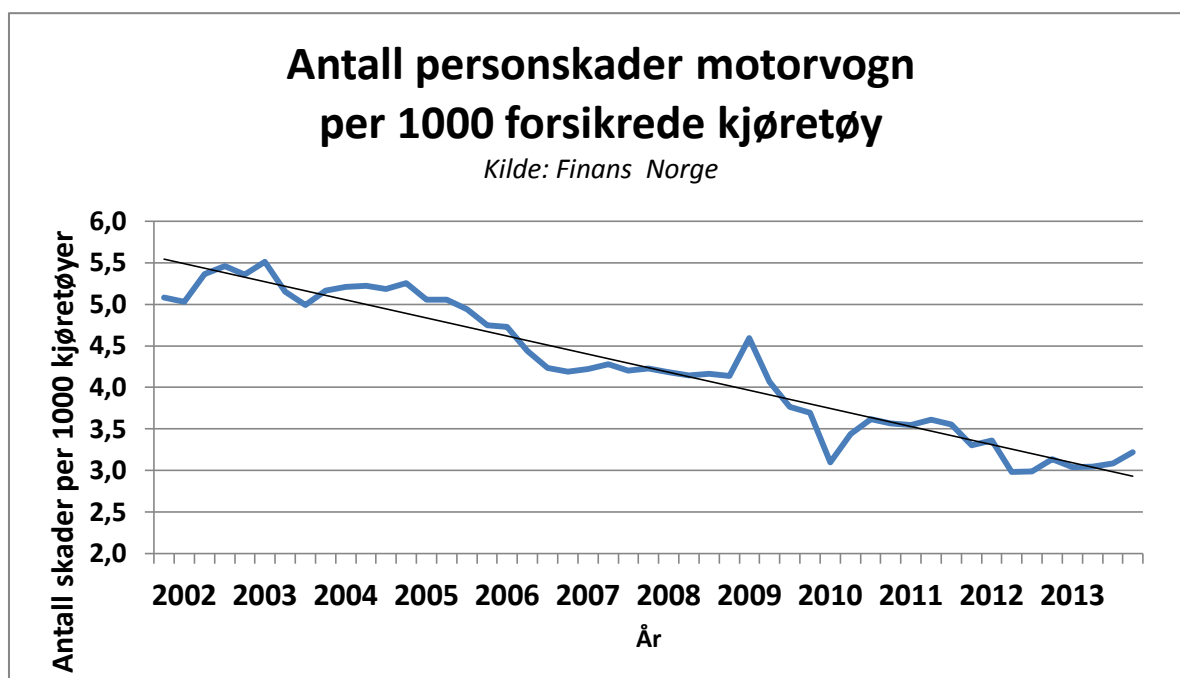
Tyveri av og fra bil utgjør en stadig mindre andel av de totale erstatningene, noe som følger naturlig av bedre sikrede biler, blant annet at alle nye personbiler nå har startspærre og kodet nøkkel. For ti år siden utgjorde erstatning etter biltyverier 8 prosent av totale motorvognererstatninger, mens de i 2013 utgjorde bare 3 prosent av de samlede erstatningene på 12,5 milliarder kr. For ti år siden ble det stjålet mellom 13 og 14 000 biler i året, mens det i 2013 bare ble stjålet i 5 400 biler. Tilsvarende reduksjon har det også vært i utviklingen av antall tyverier fra bilene. For ti år siden ble det meldt inn rundt regnet 20 000 slike skader, mens det i 2013 bare ble meldt inn 7 000 slike skader.

Antall personskader reduseres

Antall personskader de siste ti årene er redusert med rundt 25 prosent, mens inflasjonsjusterte erstatninger har vist en svak vekst i løpet av en tiårsperiode. Av figuren nedenfor ser en klart at antall personskader har hatt en nedadgående tendens også når en tar hensyn til antall forsikrede kjøretøy. I perioden 2007 og 2008

var det relativt stabilt, med en midlertidig topp i 2009, så fortsetter reduksjonen i skadefrekvens, noe som kan forklares ut fra at nyere biler er sikrere enn de gamle. Av forsikringsselskapenes egen personskadeoversikt viser den at flest personskader forårsaket av motorkjøretøy skjer på torsdag ettermiddag, mens det skjer færrest personskader på en lørdag.

Utviklingen i antall personskader kan også sees i sammenheng med antall dødsulykker i trafikken. I 2013 ble 187 drept i trafikken, noe som dessverre er 42 flere enn i 2012, men over tid er det en klar nedadgående tendens. For 10 år siden var det rundt 300 trafikkdrepte årlig.

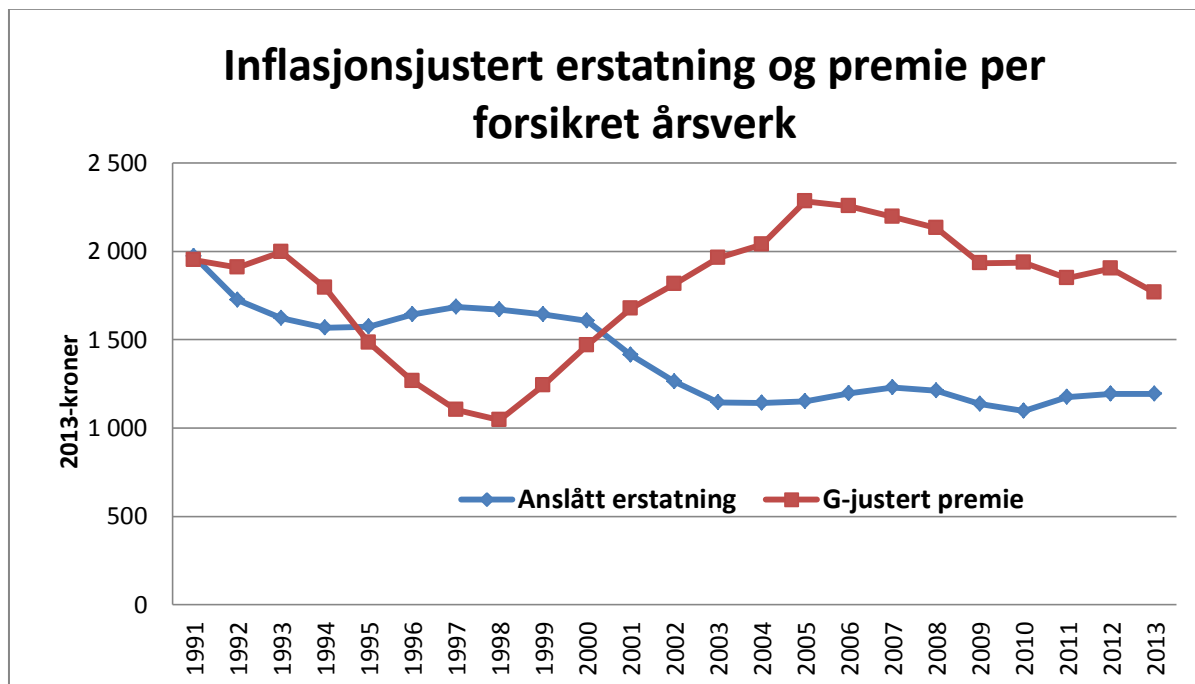

Gunstig utvikling i yrkesskader

Lovpålagt yrkesskadeforsikring har virket siden 1990, og i de siste årene ser det endelig ut til at utviklingen i yrkesskader er redusert. Yrkesskader har som kjent en lang avviklingstid. Det kan ta lang tid fra skade inntreffer til den meldes forsikringsselskapet, og det kan ta lang tid å avklare årsakssammenheng og endelig utmåling av erstatning ut fra hvor varig skaden viser seg å bli. Det er særlig yrkessykdom hvor avviklingstiden er ekstremt lang. Fortsatt ved utløpet av 2013 er det gjenstående erstatningsavsetning på skadeårene 1990 og 1991.

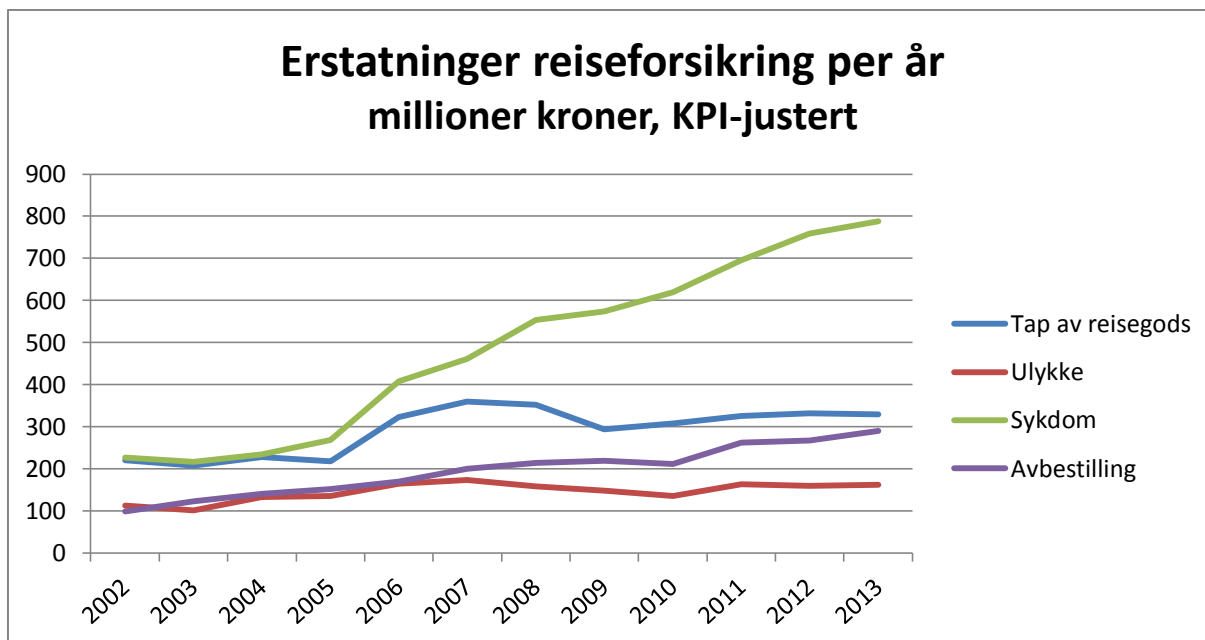
Det at de samlede yrkesskadeerstatningene ser ut til å reduseres, kan ha sammenheng med en del faktorer som har virket over tid. Slik som at det er færre sysselsatte i risikoutsatte næringer, færre som røyker og dermed færre tilfelle av KOLS, samt bedre HMS-tiltak i bedriftene og ikke minst oppfølging av arbeidsmiljøet. Det er også innført flere tiltak fra det offentlige, slik som innføringen av tidsbegrenset uførestønad i 2004 og arbeidsavklaringspenger fra 2009.

Premienivået innen yrkesskadeborsikring har de siste fem årene blitt redusert (justert for økt grunnbeløp G), både på grunn av lavere erstatningsnivå og som følge av økt konkurranse. I figur nedenfor vises premieutviklingen per forsikret årsverk, indeksert med G-utviklingen.

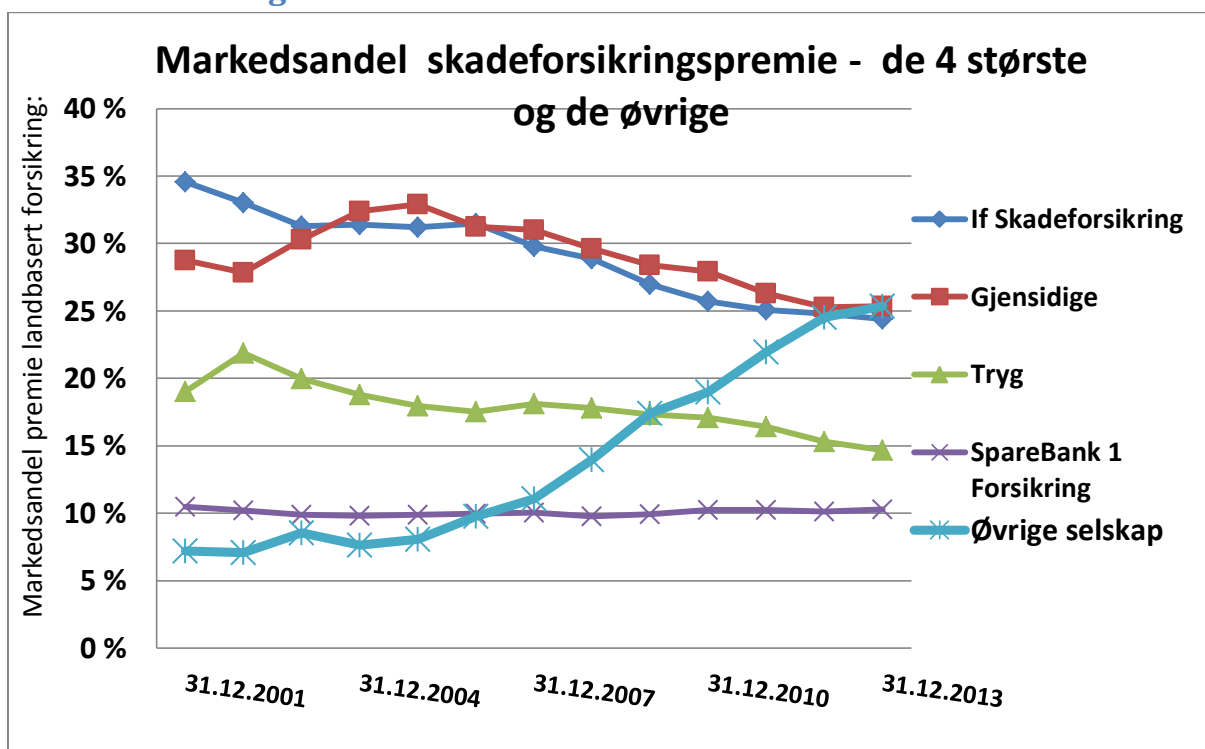
Økt reiseaktivitet gir økte skader på reiseborsikringene

Skadeprosenten på reiseborsikringer ligger rundt 70. Driftskostnadene knyttet til reiseborsikring er gjerne noe høyere enn for andre type private borsikringsprodukter siden mange av reiseskadene kan innebære mye bistand for å hjelpe den skadelidte hjem.

I figuren over vises utviklingen av erstatninger etter reiseskader fra 2002 fram til 2013. Erstatningene er justert til dagens verdi ut fra KPI (konsumprisindeksen). En ser her at erstatning etter tyveri og tap av reisegods har stabilisert seg fra 2009 og fram til i dag, mens erstatninger etter reisesykdom har vist en eksplosjonsartet økning fra 2002. Dette skyldes at flere eldre reiser mer, samtidig som mange oppsøker fjerne reisemål der risikoen for skader er høyere.

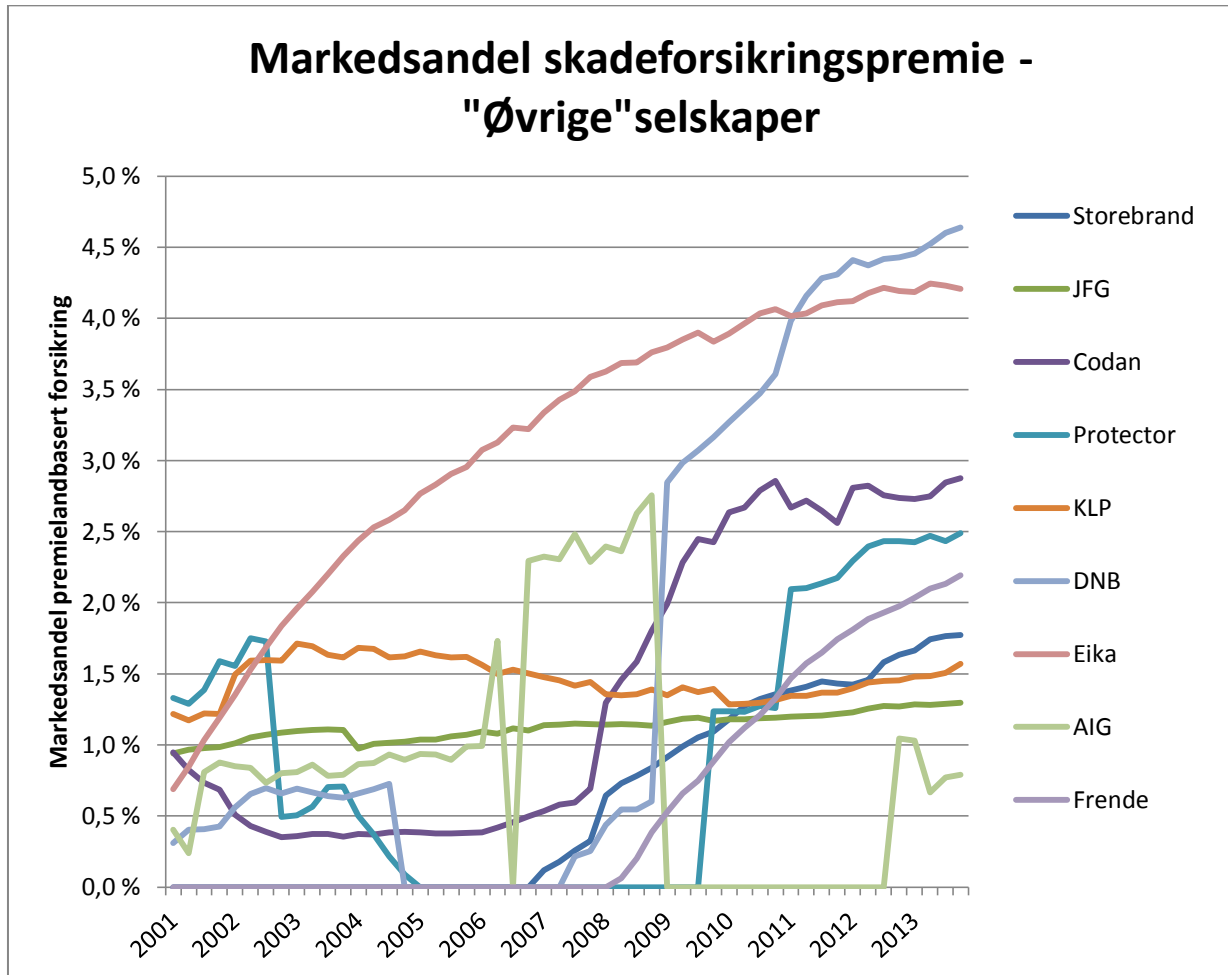
Markedsutviklingen

Konkurransen innen skadeforsikring er fortsatt stor og antall aktører i det norske markedet er økende. De fire største selskapene har redusert sin markedsandel fra 92 prosent i 2005 til 75,4 prosent i 2013.

Hvilke selskaper er så de "øvrige"?

Figuren nedenfor viser at i 2013 er det DNB som har den største markedsandelen av de mindre selskapene, men fortsatt under 5 prosent, tett fulgt av Eika.

Kari Mørk

Kilde til tallgrunnlaget er medlemssekskapenes innrapportering til Finans Norge (<http://www.fno.no/Hoved/Statistikk/skadeforsikring/>) der hvor ikke annet er nevnt.